

Sygn. akt II Ca 176/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Gamrat-Kubeczak
Sędziowie:	SO Małgorzata Grzesik (spr.) SR (del.) Katarzyna Longa
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrząszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 lutego 2014 roku w S.

sprawy z wniosku **K. K. (1)**

z udziałem **Z. K.**

o podział majątku

na skutek apelacji wnioskodawczynie K. K. (1)

od postanowienia Sądu Rejonowego w Goleniowie

z dnia 17 października 2011 roku, sygn. akt I Ns 145/10

po s t a n a w i a:

1. **oddalić apelację;**

2. **przyznać od Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego w Goleniowie na rzecz radcy prawnego M. L. kwotę 2214 zł (dwa tysiące dwieście czternaście złotych) w tym VAT tytułem nieuiszczonych kosztów zastępstwa prawnego udzielonego wnioskodawczynie z urzędu.**

Sygn. akt II Ca 176/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 października 2011 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie oddalił wniosek K. K. (1) o podział majątku (punkt 1) oraz przyznał od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Goleniowie na rzecz pełnomocnika wnioskodawczynie radcy prawnego M. L. kwotę 360 złotych plus 23 % VAT tytułem nieuiszczonych kosztów zastępstwa procesowego udzielonego wnioskodawczynie z urzędu (punkt 2).

Powyższe orzeczenie Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Z. K. został przyjęty w poczet członków Spółdzielni Mieszkaniowej w N. (obecnie Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N.) w dniu 30 grudnia 1974 roku. Z. K. i K. K. (1) wnieśli wspólnie wkład mieszkaniowy w kwocie w tamtym czasie 161.500 zł, jako 10 % wyliczonej wartości mieszkania. W dniu 28 czerwca 1985 r. strony otrzymały przydział mieszkania przy ulicy (...), w którym zamieszkali wraz z córką A.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 22 lutego 1990 r. w sprawie III RC 945/89 małżeństwo Z. K. z K. K. (1) zostało rozwiązane przez rozwód. Sąd odstąpił od podziału do użytkowania mieszkania. W związku z niedopełnieniem przez wnioskodawczynię i uczestnika uregulowania sprawy komu po rozwiązaniu ich małżeństwa zostało przyznane lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w N. w dniu 01 grudnia 1997 r. zobowiązała ich do dopełnienia formalności wynikających ze statutu spółdzielni. W związku z tym K. K. (1) wniosła w dniu 28 grudnia 1998 r. do Sądu Rejonowego w Goleniowie o podział wkładu mieszkaniowego o wartości 19.592 zł. Na posiedzeniu w dniu 18 lutego 1999 r. K. K. (1) i Z. K. wnieśli o odroczenie rozprawy, bowiem chcieli polubownie załatwić sprawę w spółdzielni.

K. K. (1) oświadczeniem z dnia 18 lutego 1999 r. złożonym w obecności pracownika Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N. wyraziła zgodę na zamianę mieszkania przy ulicy (...), na mniejsze jedno bądź dwupokojowe i w związku z tym wypłacenie jej połowy wkładu mieszkaniowego dotychczasowego mieszkania. Również Z. K. oświadczył, że wyraża zgodę na zamianę mieszkania przy ulicy (...) na mieszkanie przy ulicy (...) i w związku z tym wypłacenie byłej żonie K. K. (1) różnicy z rozliczenia wkładu mieszkaniowego. Z. K. w mieszkaniu przy ulicy (...) zamieszkał wspólnie z córką A. K., którą ostatecznie wymeldowano Decyzją Burmistrza Miasta i Gminy N. z dnia 16 lutego 2004 r., utrzymaną w mocy Decyzji Wojewody (...) z dnia 22 marca 2004 r. Z uwagi na nie opłacanie czynszu przez Z. K. Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N. wezwał uczestnika do spłaty zadłużenia pod groźbą podjęcia decyzji o wykreśleniu z rejestru członków spółdzielni. K. K. (1) spłaciła dług i w ramach regresu na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 05 października 2009 r. w sprawie I C 125/09 przysługuje jej wierzytelność od Z. K.. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w N. aktem notarialnym z dnia 17 grudnia 2009 r. Repertorium A nr 5183/2009 sporządzonym przed notariuszem E. K. w Kancelarii Notarialnej w N. przy Placu (...) dokonała przekształcenia lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego mieszczącego się przy ulicy (...) w N. w odrębną własność tego lokalu i przeniosła jego własność na Z. K., który tym samym stał się jego właścicielem.

W ocenie Sądu Rejonowego wniosek był nieuzasadniony. Sąd zaznaczył, że w przedmiotowej sprawie choć wnioskodawczyni wskazała do podziału lokatorskie prawo do lokalu przy ulicy (...) w N., to jak wynika z postępowania dowodowego prawo to wygasło. Zdaniem Sądu, chybionym jest twierdzenie pełnomocnika wnioskodawczyni, iż strony dokonały jedynie częściowego podziału majątku wspólnego. Sąd podkreślił, że K. K. (1) oświadczeniem z dnia 18 lutego 1999 r. złożonym w obecności pracownika Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N. wyraziła zgodę na zamianę mieszkania przy ulicy (...), na mniejsze jedno bądź dwupokojowe i w związku z tym wypłacenie jej połowy wkładu mieszkaniowego związanego z dotychczasowym mieszkaniem. Również Z. K. oświadczył, że wyraża zgodę na zamianę mieszkania przy ulicy (...) na mieszkanie przy ulicy (...) i w związku z tym wypłacenie byłej żonie K. K. (1) różnicy z rozliczenia wkładu mieszkaniowego. W wyniku tego Z. K. otrzymał mniejsze mieszkanie, a K. K. (2) wypłatę gotówki - różnicy z rozliczenia wkładu mieszkaniowego. Sąd mając na względzie treść art. 218 § 2 i 4 prawa spółdzielczego obowiązującego w chwili ustania wspólności majątkowej wskazał, iż zamiana spółdzielcza mieszkań z inicjatywy członka, odmiennie od zamiany cywilnej z kodeksu cywilnego (art. 603 i 604 k.c.), polega na tym, że członek, któremu przysługuje lokatorskie prawo do lokalu, rezygnuje z tego prawa do lokalu na rzecz spółdzielni, a spółdzielnia przydziela mu za lokal dotychczas zajmowany inne mieszkanie. Sąd stwierdził, że wynika z tego, że lokatorskie prawo wygasa wówczas, gdy wskutek czynności zdziałanych przez strony lokal objęty tym prawem staje się prawnie wolny i może być przedmiotem nowego przydziału. Zdaniem Sądu z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie - spółdzielczej zamiany mieszkań. Ponieważ uczestnik otrzymał inny lokal mieszkalny, lokatorskie prawo do lokalu przy ulicy (...) wygasło. Sąd I instancji podkreślił, iż decyzja stron spowodowała faktyczny podział ich majątku, a lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego wygasło, co Sąd jest obowiązany uwzględnić rozstrzygając sprawę. Sąd mając na uwadze, że strony nie posiadały innego majątku, a lokatorskie prawo do lokalu (prawo do wkładu mieszkaniowego) nie istnieje uznał, iż wniosek o dokonanie podziału majątku w aktualnym stanie rzeczy jest bezprzedmiotowy, w związku z czym Sąd Rejonowy wniosek ten oddalił. Na podstawie art. § 6a pkt 9 i § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28

września 2002 r. w sprawie opłat za czynności w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd przyznał od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika wnioskodawczyni kwotę 360 zł plus 23 % Vat tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła K. K. (1), zaskarżając je w całości. Skarżąca orzeczeniu temu zarzuciła:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., poprzez oddalenie wniosków dowodowych w postaci opinii biegłego w przedmiocie wyceny nieruchomości i wysokości wkładów mieszkaniowych i ich wartości rynkowej, jako mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i ustalenia wartości wkładów poniesionych przez strony na wspólne mieszkanie i wysokości wzajemnych rozliczeń między stronami;

2) błąd w ustaleniach faktycznych, a przede wszystkim nie wzięcie pod uwagi poniesionych przez wnioskodawczynię nakładów na wspólne mieszkanie stron, a ograniczenie się i uznania rozliczenia jedynie do zwrotu wnioskodawczyni połowy wkładu mieszkaniowego w kwocie 3.815 zł, co skutkowało nie rozpoznaniem istoty sprawy przez Sąd I instancji.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o: uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Goleniowie do ponownego rozpoznania; zasądzenie od uczestnika na jej rzecz kosztów postępowania, w tym zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych, względnie, przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, jako że nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Apelująca podniosła, że złożyła do Sądu Rejonowego w Goleniowie wniosek o podział majątku wspólnego, a pismem pełnomocnika wyznaczonego z urzędu został on doprecyzowany, a mianowicie co do nakładów poniesionych na wspólnie zajmowane przez uczestników postępowania mieszkanie. Skarżąca podniosła, iż nie ulega wątpliwości, że otrzymała kwotę 3.815 zł tytułem zwrotu połowy wkładu na mieszkanie położone przy ul. (...) w N., jednakże nie można powyższego faktu utożsamiać z wzajemnym rozliczeniem się stron z tytułu nakładów poniesionych na majątek wspólny. Skarżąca nie zgodziła się z takim rozstrzygnięciem, aby wypłacenie połowy wkładu mieszkaniowego na jej rzecz wyczerpywało jej roszczenie o zwrot nakładów na majątek wspólny i zamykało możliwość ich dochodzenia w toku niniejszego postępowania. W ocenie wnioskodawczyni Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, która była przedmiotem sporu, a mianowicie skupił się jedynie na ustaleniu istnienia prawa do lokalu położonego przy ul. (...), a skoro już tego prawa nie było - uznał spór za bezprzedmiotowy. Skarżąca podniosła, że przedmiotem podziału majątku może być nie tylko samo prawo do takiego lokalu, lecz również nakłady na lokal, który stanowił majątek wspólny uczestników, o co wnioskodawczyni wносиła. Apelująca stwierdziła, iż nie ulega wątpliwości, że takie nakłady ona poczyniła, wobec czego słusznie domaga się od uczestnika należytej spłaty. Skarżąca zaznaczyła też, iż Sąd oddalił jej wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości i wskazania rzeczywistej i realnej wysokości wkładów mieszkaniowych lokalu mieszkalnego położonego w N. przy ul. (...). Skarżąca podniosła, iż oddalenie powyższych wniosków, zwartych w piśmie z dnia 17 stycznia 2011 r. nie zostało przez Sąd wyjaśnione, a w pisemnym uzasadnieniu postanowienia brak jakichkolwiek odesłań i rozważań Sądu co do oceny zebranego materiału dowodowego oraz poszczególnych wniosków i dowodów, przez co uznać należy je za niekompletne, a postępowanie przez Sądem I instancji - za przeprowadzone w sposób niepełny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni okazała się niezasadna.

Sąd Rejonowy zgodnie z wymogami obowiązującymi w postępowaniu cywilnym zgromadził w rozpatrywanej sprawie materiał dowodowy. Z kolei ustanowiona w art. 233 § 1 k.p.c. zasada swobodnej oceny dowodów ogranicza możliwość skutecznego podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji do sytuacji, gdy nastąpiło uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. Zdaniem Sądu Odwoławczego przeprowadzona przez Sąd I instancji ocena dowodów odpowiada wymogom stawianym przez przepis art. 233 § 1

k.p.c. i w oparciu o nią Sąd I instancji dokonał także prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd odwoławczy w całości podziela i przyjmuje za własne.

Należy również wskazać, iż z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wyciągnął właściwe wnioski w przedmiocie zgłoszonego wniosku.

Argumentacja apelacji sprowadzała się w zasadzie do kwestionowania stanowiska Sądu Rejonowego w zakresie przyjęcia, iż doszło do podziału majątku w roku 1999.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji, nie pozwala podzielić poglądu apelującej.

Otóż należy wskazać, iż na dzień ustania wspólności ustawowej w skład majątku wspólnego stron wchodziło spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego wraz z wkładem mieszkaniowym i te składniki zostały zgodnie przez obie strony podzielone.

Do takiej konkluzji prowadzi analiza sprawy I Ns 7/99 oraz wnioski stron składane Spółdzielni Mieszkaniowej.

Na wstępie rozważań należy zwrócić uwagę na art. 215 i art. 216 ustawy z dnia 16 września 1982 roku prawa spółdzielczego według stanu obowiązującego w roku 1999.

Otóż zgodnie z art. 215 § 1 i 2 spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego mogło należeć tylko do jednej osoby albo do małżonków. Spółdzielcze prawo do lokalu przydzielonego obojgu małżonkom lub jednemu z nich w czasie trwania małżeństwa dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny należało wspólnie do obojga małżonków bez względu na istniejące między nimi stosunki majątkowe. Zgodnie natomiast z art. 216 § 1 i 2 po ustaniu małżeństwa wskutek rozvodu lub unieważnienia małżeństwa małżonkowie powinni byli w terminie jednego roku zawiadomić spółdzielnię, któremu z nich przypadło spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, albo przedstawić dowód wszczęcia postępowania sądowego o podział tego prawa. Małżonek nie będący członkiem spółdzielni powinien był złożyć deklarację członkowską w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym przypadło mu prawo do lokalu. Jeżeli małżonkowie nie dokonali czynności, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, spółdzielnia powinna była wyznaczyć im w tym celu dodatkowy termin, nie krótszy niż trzy miesiące, uprzedzając o skutkach, jakie może spowodować jego niezachowanie. Po bezskutecznym upływie tego terminu spółdzielnia podejmowała uchwałę o wygaśnięciu spółdzielczego prawa do lokalu.

Interpretacja oświadczeń stron nie może zatem pomijać stanu prawnego obowiązującego w momencie ich składania. Otóż W WWHdkdojjszłożone na posiedzeniu z dnia 18 lutego 1999 r., w sprawie o podział majątku o sygn. akt I Ns 7/99, oświadczenia stron, co do odroczenia rozprawy celem ugodowego załatwienia sprawy i podjęte w następstwie tego oświadczenia przez strony czynności faktyczne, prowadzą do niebudzącego wątpliwości wniosku, iż doszło do zawarcia ugody. W piśmie, które K. K. (1) złożyła do Spółdzielni Mieszkaniowej w dniu 18 lutego 1999 r., jednoznacznie oświadczyła, że wyraża zgodę na zamianę dotychczasowego mieszkania na mniejsze ze spłatą należnej jej kwoty, a następnie w piśmie do Spółdzielni Mieszkaniowej złożonym w dniu 1 marca 1999 r. wyraziła zgodę na zamianę mieszkania na położone przy ulicy (...) w N.. Przy czym zgodziła się, że prawo przypadnie uczestnikowi, sama zaś podjęła część wkładu mieszkaniowego. A następnie, co istotne, w piśmie złożonym do Sądu w dniu 1 marca 1999 r., K. K. (1) wyraziła wolę cofnięcia wniosku o podział majątku, a nie jedynie w pewnej części ograniczenia tego postępowania, zaznaczając przy tym że w dniu 2 marca 1999 r. wyznaczona jest sprawa gdyby nie doszło do porozumienia ze Z. K.. Tymczasem na tę rozprawę żadna ze stron się nie stawiała. Oznacza to, że cel dla którego została odroczone rozprawa w dniu 18 lutego 1999 r. na dzień 2 marca 1999 r., a więc ugodowe załatwienie sprawy, został osiągnięty.

Dla dokonania podziału majątku w postaci spółdzielczego, lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego i wkładu mieszkaniowego nie była wymagana szczególna forma, a zatem opisane powyżej okoliczności w powiązaniu z odbiorem przez wnioskodawczynię części wkładu mieszkaniowego nie może być interpretowane inaczej niż jako

dokonanie całościowego podziału majątku. Nawet podnoszona przez wnioskodawczynię okoliczność, iż zgodziła się na odbiór części wkładu z uwagi na możliwość zamieszkania córki w nowym lokalu uczestnika przemawia za prawidłowością dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń. Oznacza to bowiem, iż zgoda wnioskodawczyni na wypłatę mniejszej niż połowa części wkładu mieszkaniowego stanowi zgodę na dokonanie podziału majątku w ten właśnie sposób. W takiej sytuacji brak podstaw do przyjęcia, iż takie porozumienie stanowiło jedynie częściowy podział majątku wspólnego. Powyższa analiza powoduje również, iż wyjaśnienia uczestnika w zakresie dokonania podziału majątku w 1999r. należy uznać za w pełni wiarygodne.

Przechodząc dalej do rozważań w przedmiocie zarzutów apelacji Sąd Okręgowy wskazuje, że skoro został dokonany podział majątku wspólnego, to tym samym odpadła podstawa do ustalenia wartości tego składnika majątkowego. Dlatego też Sąd Rejonowy prawidłowo procedował na rozprawie w dniu 17 października 2011 r. uchylając postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego i wniosek ten oddalił (k. 84), ograniczając przy tym bezcelowe generowanie dodatkowych kosztów postępowania. W tym stanie rzeczy Sąd I instancji ustalając, że nie ma składników majątku wspólnego do podziału, słusznie wniosek K. K. (1) o podział majątku oddalił. Zatem wbrew stanowisku apelującej nie ma podstaw do wzruszenia zaskarżonego postanowienia.

Mając na uwadze powyższe również konstruowanie koncepcji, iż do majątku wspólnego stron wchodzi nierozliczony nakład jest pozbawione podstaw.

W świetle powyższych rozważań Sąd Odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

W punkcie 2 postanowienia Sąd Okręgowy przyznał od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Goleniowie na rzecz radcy prawnego M. L. kwotę 2.214 zł, w tym podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni K. K. (1) z urzędu w postępowaniu apelacyjnym. Pełnomocnik wnioskodawczyni ustanowiony z urzędu złożył wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w tym postępowaniu, składając jednocześnie oświadczenie o którym mowa w § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Wysokość tych kosztów została ustalona na podstawie § 2 ust. 1-3, § 6 pkt 6 w zw. § 12 ust. 1 pkt 1 oraz § 15 wymienionego rozporządzenia.